



## **RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE**

Nr. ELO18/4798 din 28.02.2018

### **la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002**

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

#### **I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului**

##### **I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului**

Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

##### **I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului**

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți

interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;  
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului civil nr.1107/2002, autorul a respectat etapele asigurării transparenței decizionale. Astfel, normele propuse au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web a Ministerului Justiției [www.justice.gov.md](http://www.justice.gov.md) și pe portalul informativ [www.particip.gov.md](http://www.particip.gov.md) la data de 30.01.2018, fiind respectat termenul legal de 10 zile lucrătoare pentru ca părțile interesate să-și prezinte recomandările, obiecțiile și propunerile pe marginea acestuia.

Cu toate acestea, se constată nerespectarea art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul proiectului nepublicând anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege examinat.

Totuși, având în vedere publicarea proiectului și a notei informative la acesta pe paginile web enumerate mai sus, se constată respectarea rigorilor de transparență în cadrul procesului decizional, stabilite de cadrul normativ pertinent.

### I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește expres: „Proiectul este elaborat în vederea punerii în aplicare a proiectului de Lege cu privire la organizațiile necomerciale, elaborat de Ministerul Justiției, și, implicit, a executării pct.2 (Capitolul XVIII - Societatea civilă) din Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2016-2018. Scopul proiectului este îmbunătățirea cadrului legal cu privire la organizațiile necomerciale pentru a corespunde cu standardele internaționale și europene privind libertatea de asociere (instrucțiunilor comune OSCE/ODIHR și ale Comisiei de la Veneția privind libertatea de asociere)".

În urma expertizei prevederilor proiectului se constată că scopul real coincide cu scopul anunțat de către autor în cadrul notei informative.

### I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul public de a perfecționa cadrul normativ național ce reglementează organizațiile necomerciale.

### I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

#### I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul



*social, economic și de altă natură al realizării lui;*

*c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."*

*Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, prezintă argumentarea necesară și analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, precum și modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, în conformitate cu prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.*

#### **I.5.2. Argumentarea economică-financiară.**

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină *"d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".*

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat și autorul stabilește aceasta în cadrul notei informative.

## **II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului**

### **II.1. Limbajul proiectului**

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

*c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]*

*e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]*

*g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;*

*h) se evită tautologiile juridice; [...]"*

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

### **II.2. Coerența legislativă a proiectului**

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

### **II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect**

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici și a entităților publice.

### **II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului**

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de



Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

### III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de Ministerul Justiției cu respectarea rigorilor de transparență decizională stabilite de cadrul normativ pertinent, nu contravine interesului public, iar nota informativă conține argumente suficiente pentru promovarea acestuia.

Prin intermediul proiectului se urmărește operarea unor modificări în cuprinsul Codului civil nr.1107/2002 (cartea I, titlul I, capitolul II, secțiunea a 5-a), în cadrul căreia se oferă reglementarea legală a organizațiilor necomerciale astfel încât să se asigure concordanța acesteia cu prevederile conținute în proiectul de lege cu privire la organizațiile necomerciale, elaborat și promovat de Ministerul Justiției.

În proiectul expertizat nu au fost identificați factori de risc sau riscuri de corupție.

28.02.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

*Roman STARĂȘCIUC, Șef secție*

